

૪૧૪૮

શ્રી.
સિતા વિવાહ.

રચનાર

નાથજી નૃસિંહરામ પંડ્યા.

કપડવણજના.

પેહેલી આવૃત્તિ ૧૦૦૦ પ્રત.

અમદાવાદ આર્યોદય પ્રેસ.

સંવત ૧૯૪૫. — સને ૧૮૮૬.

કાયદા પ્રમાણે સર્વ હક અંચકારે સ્વાધિન રાખ્યા છે.

કિંમત એ આના.

૪૯૪૮

શ્રી.
સિતા વિવાહ.

રચનાર

નાથજી નૃસિંહરામ પંડ્યા.

કપડવણ્ણના.

પેટ્ટી આદિ ૧૦૦૦ પ્રત.

અમદાવાદ આર્યોદય પ્રેસ.

સંવત ૧૯૪૫. — સને ૧૮૮૬.

દામદા પ્રમાણે સર્વ હક મંચકારે સ્વાધિન રાખ્યા છે.

કિંમત બે આના.

સિતાવિવાહ.

ગીત ૧ છંદ.

“વરધોડો વિકલેશનો” એ રાગ.

શ્રી શંકર સારદ નમુંરે, પ્રેમે લાગુ પામ;

રસના વશી વાસ પુરજોરે, વરણું જાનકીજીનો વિવાય.

મંગળ ગીત ગામઝો. ૧

ગિયુજા નગરીનો રાજિયોરે, જનક રાય ભુપાળ;

તેની સુતા સિતાજી સતીરે, થઇ પરણવા જોડી જાળ. મંગળ. ૨

ફરશુરામજી એક સમેરે, આવ્યા જનકપુર સાર;

સિતાનું ત્રંજક ધનુષ હતુંરે, તે ખાંધેથી મુક્યું રાય દાર. મંગળ. ૩

ભૃગુપતિ સુત જોઇનેરે, દીધાં જનકે માન;

જમવાને તેડી આલિયારે, બેઠા કરવાને ભોજન પાન. મંગળ. ૪

કોમળ કન્યા રાયનીરે, જાનકી રમતાં બહાર;

ધનુષ લેઈ થોડો ક્યોરે, રમે ચોકમાં હરખે અપાર. મંગળ. ૫

ફરશુ જમીને આલિયારે, દીડું ધનુષ નહિ આપ;

એવે રમતાં દીઠાં જાનકીરે, દેખી વિસ્મય પામ્યા અમાપ. મંગળ. ૬

રાયને કહેવાં સાગિયારે, શિવ ધનુષ છે પ્રચંડ;
 હજાર હાથીથી હાથે નહિરે, કંન્યા તે લેછ રમતી અખંડ. મંગળ. ૭
 જોવાને રાય આવ્યા બારણેરે, સિતાજી રમતાં જ્યાંય;
 ત્યારે ધનુષ મુકી આલિયારે, આતી પેશી ગયાં ધર માંય. મંગળ. ૮
 બ્રહ્મપતિ કહે ભૂપતીરે, પણ તમે લ્યો એક;
 જે પણ પાળે તેહનેરે, દેવી કંન્યા કરીને વિવેક. મંગળ. ૯
 પણજ એવા ધનુષનીરે, ચઢાવે જે બળવાન;
 એમ સ્વયંવર છતે સહીરે, તેને દેજે કંન્યાદાન. મંગળ. ૧૦
 એવું કહિ બ્રહ્મ આજિયારે, ગયા પોતાને દાર;
 તે દિવસેથી ધનુષ રહ્યુંરે, રાજા જનક તણે દરબાર. મંગળ. ૧૧
 તેહ સિતાનો સ્વયંવરરે, કરવાને જસદાય;
 તેડાવ્યા મોટા ભુપતીરે, તેની નાથજી વરણું કયાય. મંગળ. ૧૨

ગીત ૨ જી.

“આવિ છે બાણુને માંડવેરે, જાદવ કુળનીરે જન” — એ રામ.
 લખિ દેશે દેશ કંઠાતરીરે, આવિ મળિયા રાજાંન;
 આપ્યા ઉતારા સર્વનેરે, જેવાં જેહનાં માંન. ૧
 સૈન્ય મળ્યું બધા રામનુંરે, બીડ થઇ પુરમાંય;
 ચાલવા માગ મળે નહિરે, શોભા વાધતી ત્યાંય. ૨
 નગર વિશે કેટલા રહ્યારે, કેટલા રહ્યા બાહાર;
 જન ઉપવનમાં વસિત થઇરે, આવ્યા રામ અપાર.
 જનક પ્રધાન ગમે ફરીરે, આપે વૃણ જન અંત;

હરકત પડવા ન દે કદીરે, સૌનાં સાચવે ગંન.	૪
રાગ લક્ષ્મણ પાળુ આવિયારે, વિશ્વામિત્રની સાથ;	
નગર પાસે ઉપવન વિશેરે, વાસો વશિયા સનાથ.	૫
સુંદર સ્થળ શોધિ ઠાઠિયુંરે, તર છાયા મહાન;	
આશ્રમ ત્યાં મુનિ સાથગારે, કીધો શ્રી ભગવાન.	૬
સ્નાન કરી વિર બે જણેરે, નિત્ય કર્મને કીધ;	
ઉપવન જોવાને આવિયારે, બંને વિર પ્રસિધ.	૭
તર ફળને પુલ્લ શોભતાંરે, બોલે ઝીણેથી મોર;	
આનંદથી કરે વાતડીરે, બંને શ્વાત કીશેર.	૮
જોવામાં ઉમયાળ પુજવારે, આખ્યાં જનક સુતાય;	
રખવાળિ છે બણી સુંદરીરે, સાથે આપવા સહાય.	૯
દેવળમાં પોતે પરવર્યારે, વિનવ્યાં બહુ માત;	
પુજ્યા પછી કીધી આરતીરે, શિર નામ્યું પ્રભાત.	૧૦
પોતે પોતાના રૂપનેરે, પુજ્યું પ્રેમ સહીત;	
મા તમે વર રહો આપજેરે, એમ માગિયું સીત.	૧૧
પુજ્યાં પારવતિને પ્રીતશુંરે, સતિ આવિયાં જાહાર;	
સરખી સાહેલિના સાથગારે, વિણે પુષ્પ અપાર;	૧૨
સાત વરસની કુંવકારે, દિસતી રતિ રૂપ;	
હાથ કરે સખિ સાથગારે, જોમ ગાયા સ્વરૂપ.	૧૩
એવે સિતાજીએ દુરથીરે, દેખ્યા સુંદર સ્થામ;	
સરોવર પાલે ઉભા રહ્યારે, લાગે કાટિક કામ.	૧૪
તરની હાળી એક હાથગારે, બીજો હાથ છે લંક;	

મોહ પામ્યાં રૂપ જોઈનેરે, થયાં માત નિશંક.	૧૫
રામે જોયું રૂપ જનકીરે, મોહ પામ્યા આપ;	
પ્રીતી પરસ્પર હપનીરે, હેત વાધ્યાં અગાપ.	૧૬
મુરતી રહેમાં રમી રહીરે, એક એકની સીધ;	
ધર્મ વિચારી રામે ત્યહારે, ચિત એકશ કીધ.	૧૭
સિતા કહે સખિ જો પેલારે, બંને રાજ્ય કિશોર;	
ગૌર શ્યામ છબિ એમનીરે, રૂપે છે ચિત ચોર.	૧૮
કેના હશે એ બાળકારે, ક્યમ આવ્યા આ ઠામ;	
નકી કરતા સખિ મોકલીરે, જ્યાંહાં જમા છે રામ.	૧૯

ગીત ૩ જી.

“વડુંરે પાટણુ વડું ઘોળકું, કાઈ માળવે જાયરે”—એ રામ.	
મુસ્તક નાગિ કહે સખિ, જ્યહાં લક્ષ્મણુ રામરે;	
કેના છે પુત્ર તમે સ્વામિ, ક્યમ આવ્યા આ ઠામરે.	૧
સાચું કહો મારા સંગ છે, કયે નગર નિવાસરે;	
સાંભળી રઘુવર બોલિયા, મુખથી કરિ હાશ્યરે.	૨
નગર અયોધ્યા દુર છે, રાય દશરથના તંતરે;	
હું રામ ને આ લક્ષ્મણુ, બંને જાત સુમંતરે.	૩
વિશ્વામિત્ર મુનિ આવિયા, સ્વયંવર જોવા કાળરે;	
સાથે તેડી અગને લાવિયા, કરિ આગ્રહ આજરે.	૪
સુણિને સાહેલી પાછી ફરી, આવિ જનકી પાસરે.	
વાત સાંભળવાને સજ થયાં, સતિ પામ્યાં હુલાસરે.	૫

- કહેછે સખિ આવધપુરીના, રામ દશરથના તંત્રે;
રાગ લક્ષ્મણ બે વીરછે, ગુણ રૂપે રતંત્રે. ૬
- સુંદર શ્યામ સ્વરૂપ છે, બાધ આપના જોગરે;
વર એ મળે મન બાવતો, એવો સાધજો યોગરે. ૭
- સાંભળી વચન કુમારિકા, મન વાત વિચારીરે;
પણ લય બિત થઈ રહે, પિતા પણને સંભારીરે. ૮
- વળિ વળિ વિનવેછે શિવને, કરજો ઉમિયાળ સહાયરે;
પુરવના પુન્ય યોગે કરી, વર રામ પગાયરે. ૯
- એમ કરે શોચ જનકી, જુએ રાજ્ય કુમારરે;
પુછે લક્ષ્મણ જોડી હાથને, નિજ સંશય સારરે; ૧૦
- કાંતી કંન્યા રઘુ નાથજી, હશે આ સુખદાયરે;
રૂપ અનૂપ રતી સમું, ઉપગા ન અપાયરે. ૧૧
- જોડ્યા રઘુવીર વાહાલથી, સુજી લક્ષ્મણ વીરરે;
જનક કુમારી એ જનકી, રૂપ ગુણે રમીરે. ૧૨
- પારવતીજીને પુજવા, આવિ રાયની બાળરે;
રૂપ એતું જોવા કારણે. બહુ આવ્યા ભુપાળરે. ૧૩
- રઘુકુળના તન આપણે, મન નિર્મળ કીજેરે;
પરનારી સામું ન દેખવું, ધર્મશાસ્ત્રથી બીજેરે. ૧૪
- સ્વપનામાં તેને ન દેખિયે, એવો ધર્મ પ્રકાશરે;
આજ્યા પછી મળિ બ્રાત્રે, આવ્યા મુનિવર પાસરે. ૧૫
- સીતાજીએ પણ ગંતમાં, રાખી મૂરતી રાગરે;
સખિયો સાથે તે પાછાં ફર્યાં, આવ્યાં રાયને ધાગરે. ૧૬

ગીત ૪ થું.

- “ગણેશ પાટ બેસાડિયા, બલાં નીપજે પકવાન”—ઝેરામ.
 કૌશિક મુનિ આહિં આનિયા, ઝેવિ રામઝે સાંબળિ વાન;
 સભા સહિત સામા ગયા, રાય તેડવાને સાક્ષાત. ૧
- વાજે વાજિત્ર નાના રંગમાં, આળ્યા સર્વ તે વાડી માંય;
 મુનિતે કરિ સાષ્ટાંગ ભૂપતિ, બેઠા સભા સહ ત્યાંય. ૨
- રામ ને લક્ષ્મણ સરખા બે વિર, બેઠા મુનીવર સાથ;
 ૩૫ જોઈ આદ્ભૂત પુછે, મિથુલા નગરિનો નાથ. ૩
- કહો મુનીજી કોના તંનંછે, ગૌર શ્યામ ૩૫ રતંન;
 કે થું રવી શશિ ઉતર્યા, ૩૫ ધરીને મંન પ્રસંન. ૪
- બ્રહ્મરૂપિ કે સુર ભૂપ છે, ઉમાપતિ રમાપતિ ઝેહ;
 મન હરખ્યું ૩૫ જોઈને, મને વાધે બહુ સદેહ. ૫
- સુણી વચન ઝેવાં ભુપનાં, પછિ બોલ્યા કૌશિક મુન્ય;
 બળ પરાક્રમિ પુર્ણ ૩૫ ઝે, દશરથ રાયના તંન. ૬
- પ્રાક્રમ ગુણ ચરિત્ર ભુપને, કહ્યું મુનિયે ધરિ પ્રીત;
 હરખ પામ્યા બહુ રાયજી; વળિ શોકાતુર થયું ચિત્ત. ૭
- ૩૫ જોઈને સુખ પાગિયા. પછુ સંભારિ પામ્યા શીત;
 પછિ નગરમાં આવિયા, તેડિ તેમને પ્રેમ સહીત. ૮
- પુર સરવ શણગારિયું, શેરી ચોટાં મંદિર ને ચોક;
 મેડી અટારિયે રંગથી, નર નારી વધારે નોક. ૯
- શિખરે શિખંડી નાચતા, દિસે કંચન કળસ અપાર;
 જે પુરમાં લક્ષ્મી વશ્યાં, તેની શોભા તણો શો પાર. ૧૦

- રચના રઘુવર જોઈને, જહુ પામિયા આનંદ;
 આલે નગરમાં વીર બે, જાણ્યે જિગ્યા સુરજ ને ચંદ. ૧૧
- મોહન રૂપની મોહની, મોહિ મહિલા ગિથુલા ગાય;
 ચિત્રાંગણ વત આતુરા થઈ, લેતિ એવારણાં ત્યાં. ૧૨
- આશિષ આપે અણળા બધી, વર પામજો એહ સિતાય;
 સરખે સરખી જોડ છે, બેહેનિ એમાં સંદે નહિં કાંચ. ૧૩
- આવ્યા પછી રાજ્ય દ્વારમાં, મુનિને પુજ્યા ગિથુલેશ;
 રહેવા માંદર આપ્યું શોભિતું, દિધાં ભોજન પાન વિશેષ. ૧૪
- કંકોતરી લખિ હતિ અવધપુર, સ્વયંવરની સોય;
 રામ વિયોગે દશરથ દુખિ હતા, તેથી આવ્યા નહિ ક્રોધ. ૧૫
- ધન્ય જનક ભુપાળને, પ્રભુ આવિયા પુરવ પુન્ય;
 લક્ષ્મીજી પુત્રી થયાં, પછિ રાયને શાની નુન્ય. ૧૬
- લગ્ન મહુરત આવ્યાં હુંકડાં, થાય રાયને હરખ અપાર.
 માંડપ રચિયો એકમાં, કહું શોભા તણો નહિ પાર. ૧૭

ગીત ૫ મું.

“જનક રાયનેરે માંડવે”—એ રાગ.

માંડપ રચિયોરે એકમાં, મણિ કંચનનારે થંભ;
 મોતિની શેરોની જાળિયો, શોભા અનુપમ રંગ.—

રાય રૂડેરે માંડવો. ૧

સિંહાસન છે સોના તણાં, રત્ન જડિત અમુલ્ય;
 હારોહાર તે ગોઠવ્યાં, શોભે સર્વ અતુલ્ય. રાય. ૨

- મેનાં ગોર કારંડવો, બેલે ગધુરાશા બેલ;
 ત્રંચક મુદ્ધુંછે ગધ્યમાં, જેનો તોલ અનોલ. — રાય. ૩
- હૂત મોકલ્યો તેડવા, આવ્યા રાય સમરત;
 બેઠા બ્યાં જેનો ઠાગ છે, થઇને મનમાં ગરત. રાય. ૪
- મુની સહિત ત્યાં આપ્યા, દશરથ રાજકુમાર;
 ગૌરશ્યામ બે વર્ણુ છે, રૂપ ગુણુ છે અપાર. રાય. ૫
- રઘુકુળ દિપક જ્વેઈને, મોહ પામ્યા બૂપ;
 રૂપ જાંખાં સૈનાં થયાં, કીધાં મૈન સ્વરૂપ. રાય. ૬
- મુનિ કૈશિક કરા સાથમાં, સિંધાસન ઉપર સાર;
 બેઠા બ્રાત બે પ્રેમથી, હેડે હરખ અપાર. રાય. ૭
- ચિંતાતુર છે સૌ હુપતિ, ધારે ધનુષ્ય ગિથ્યાય;
 કન્યા દેશે એ રાગને, કપટી દીસેછે રાય. રાય. ૮
- ગંડપના એક ખંડમાં, બેઠાં જનક સુતાય;
 પુષ્પ માળા છે હાથમાં, રૂપે પુણું જણાય. રાય. ૯
- આદિ ગાયા એ ઇશ્વરી, હંદિરા ગુણુખાણુ;
 જગત જનુનિ જગદંજિકા, ઉત્પત્તિનું એધાણુ. રાય. ૧૦
- (સિંહાસન બેઠાં આવડી, જેતાં ચારેરે પાસ;
 રઘુવરને જ્વેઈ જનકી, પ.મ્યાં મોહ ઉલાસ. રાય. ૧૧

ગીત ૬ કું.

‘સરસ્વતિ રાગિને વિનવું’, ‘અણુપત લાગવું પાથરે’ — એ રાગ.

રાય રાણા સહુ આવિયા, બાવિયા રાગને મનરે;

- પાણ રઘુવર ગુણ રૂપથી, ભૂપતી પામ્યા છે પ્રસન્નરે. ૧
- જાત ઉઠ્યો જનકરાગનો, ગાયનો કેનાને આજરે;
જનકે કર્યું પણ એક છે, ટેક છે ધનુષ્ય ચઢાવા કાજરે. ૨
- ત્રંગક જોડ ચઢાવશે, આગશે વરવાને કાગરે;
સાંભળી શુધ વિસારિયા, હારિયા ભૂપતી હાગરે. ૩
- કઠણ ધનુષ્ય ગળ જોઈને, જોઈને જોડા છે ધીરરે;
ગાંડો તે ગાંઠ જુએ ગધા, આપઢા આવી છે શીરરે. ૪
- કોઈકે કોઈકે ઝાંઝિયું, હાંઝિયું ના તવ પાછા જોડારે;
હના બરેલા જે ગરવના, સરવના હરણ પડ્યાછે હેડારે. ૫
- કેટલા કહે અભિમાનથી, માનથી ઉડીયું આ વારરે;
જો ત્રંગક ચઢશે નહિ, તો અહિં માન જશે નિરધારરે. ૬
- જનક રાજ તવ ખોસિયા, સાંભળો ક્ષત્રીના તંનરે;
રાજેન્દ્ર ગળિયો હોય તે, ત્રંગક ચઢાવશે પાવંનરે. ૭
- ગાટે ઉઠો કાઠ આ પળે, નીકળે ક્ષત્રીનું છાજરે;
પરણાવું આ સ્થળે જનકી, જ્યાંનકી ત્રંગક તોડે આજરે. ૮
- રાજ રાણા હાગ હારિયા, મારિયા મરવ વધ્યાતા જેહરે.
તે સમે દશ મુળ ઉઠિયો, રૂઠિયો ત્રંગક પર તેહરે. ૯
- અભિમાન કરિને ડોસિયો, જોલિયો મરવે રાવણુ રાજરે;
જનક અલ્યા કહે તું મને, દુમને ડોસાવિશ છાંયરે. ૧૦
- ત્યારે ત્રંગક દેખાડિયું, પાડિયું રાવણુને ભાણુરે;
તેહને તોડશે જ્યાહરે, ત્યાહરે દેક સિતા નિરનાણુરે. ૧૧
- ખોલ્યો રાવણુ ખેલાનમાં, માનમાં ગળિયો હું કહાવુંરે;

- કહુતો ધરા ઉંધિ નાંખિને, ચોંકિને બ્રહ્માંડ ચાક ચઢાવુંરે. ૧૨
 કેલાસને મેં ડોભાવિયો, ફાવિયો ધનુષ્યના શા બારરે;
 હશિયો પછી બહુ હોપથી, રોપથી આલ્યું ત્રંબક સારરે. ૧૩
 ત્યારે સિતાને ચિંતા થઈ, રાવણ ચઢાવશે કો દંડરે;
 શિવ ઉમિયાને આરાધિયાં, બારને મુકિયો પ્રચંડરે. ૧૪
 બાથ મારી રાખે રાવણે, તે ક્ષણે હાલ્યું નહિ કાંચરે;
 હોઠ પીસે મહા ક્રોધમાં, શોધમાં ત્રંબકની ત્યાંચરે. ૧૫
 પરસ્વેદ આલ્યો શરીરથી, ધીરથી ઉચું કીધ તેહરે;
 નેત્ર થયાં ભાલ તેહનાં, સ્વાસે બરાણો છે દેહરે. ૧૬
 ધનુષ્ય ઉભું ક્યું તે ક્ષણે, લથડ્યું છે કરમાંથી ત્યાંચરે;
 પૃથ્વી પડ્યું મહા જોરથી, રાવણ ચંપાયો માંચરે. ૧૭
 મહા દુષ્પ પામ્યો અભાગિયો, ભાગિયો કરવા પોકારરે;
 રાય જનક શરણે તાહરા, માહરા પ્રાણ જશે આ વારરે. ૧૮
 રાજા જનક તવ બોલિયા, ક્યાં ગયું ક્ષત્રીનું નુરરે;
 નક્ષત્રી બચ્ચે ધરા કરી, તે સાથે ગયાં પરાક્રમ શુરરે. ૧૯
 ફેંકેટ ડોળને દાખિયા, રાખિ આ કન્યા કુંવારી મારીરે;
 રાણી બયો દીઠો નહિં, સૌ આહિં બેઠા હિંગત હારીરે. ૨૦
 ઉઠ્યો ન કો સુણિ બોધને, ક્રોધને પામ્યા છે મુરરે;
 દેખું છું સર્વ નમાયલા, બાયલા બનિયા છે શુરરે. ૨૧

ગીત ૭ મું.

“માંડવામાં કુણું કુણું સાજન બેઠારે”—એ રાગ.

સાંભળિને અધટિત એવાં વચનરે, થયાં લાલ લક્ષ્મણનાં લોચનરે;
 જે છે પોતે શેષ તણો અવતારરે, પળમાં ધારે તો કરે વિશ્વ સંહારરે. ૧
 વાળ્યું પોતે વિરાસન દિસે જોધરે, જોડ્યા ગુરૂ પ્રત્યે કરીને ક્રોધરે;
 કહ્યું કેમ આવું વચન મહારાજરે, લોખી એણે સજામાં આપણી લાજરે. ૨
 જોળી નાંખું ત્રાંજકને આ ઠાંગરે, એવે સમસ્યા કાધી સુગિત્રીને રાગરે;
 પછિ જોડ્યા કૌશિક મુન્ય કૃપાળરે, ઉઠો રામ કાર્ય કરો તતકાળરે. ૩

ગીત ૮ મું.

“આવિ છે બાંચુને માંડવેરે, જાલવ કુળનીરે જાન” — એ રાગ.

- ગુરૂની આત્મા લેધ ઉઠિયારે, પ્રભુ પુરણ કાગ;
 રજનિયે રવિ જાણ્યે ઉગિયોરે, એવા સુંદર સ્યામ. ૧
- ચરણે નામ્યા ગુરૂ દેવનેરે, કાટી બ્રહ્માંડ ભૂપ,
 ભૂપજયા મોહ પાગિયારે, દેખિ રામ સ્વરૂપ. ૨
- પલ્લવટ પિતાંજરનો વાળિયોરે, સ્યામ તન સકુમાર;
 ગુરૂનું વચન પ્રિતે પાળવારે, આલ્યા સુરજ કુમાર. ૩
- ધનુષ્ય પાસે જઈ ઉભા રહ્યારે, પામ્યા વિસ્મે રાજન;
 ગજરાટ બહુ થવા લાગિયોરે, જાનકીજીને મંન. ૪
- કહ્યું ધનુષ્ય કેમ ઉપડેરે, છે સકોમળ કાય;
 કોણ મળું એ બાળનુંરે, તાત નિરદય ધાય. ૫
- ‘પણુ’ ખોટું એમણે આદ્યુરે, નથિ કેમ દયાય;
 પરણું તો રામને પરણુવુંરે, નહિ તો જીવ્યે શું ધાય. ૬
- પ્રાણુ તણુ મારા પલ્લકમાંરે, વેરી બાપને કાજ;

એમ ચિંતાતુર જનકીરે, દેખ્યાં રાધા રાજ.	૯
કેડ બાંધી કછ બીડિયારે, પીતાંગરથી ઝ્રી રાગ;	
ભુપતી સૌ ઝાંખા થયારે, ભુક્ષ્યા પોતાની ભાગ.	૮
ડાખા તે પગને ઉંચો કરીરે, ડાખ્યો અંગુઠો આપ;	
ઉંચું થયું અકસ્માતથીરે, ત્રિપુરાશિનું આપ.	૯
ડાળે હાથે બળે આલિયુંરે, પાણી જગણેરે પાણી;	
રસથ થયા રઘુનાથજીરે, ધનુષ્ય તાણવા બાણ.	૧૦
એંપે નગાવ્યું ચઢાવવારે, ડોહ્યા દશ દિગ પાળ;	
છુટી સગાધી શિવનીરે, દેવને પડિ ફાળ.	૧૧
પૃથ્વી ગંડગ બધું બળબળ્યુંરે, શબ્દ વ્યાપ્યો બ્રહ્માંડ;	
ત્રંગક તોડયું શિવનુંરે, કીધા જુદા બે ખંડ.	૧૨
મુરછા પાખ્યા તેથી ભૂપતીરે, સભાગાંધિ સમસ્ત;	
સિતા, જનક, રાગ, કૌશિકરે, સુગિત્રી હતા સ્વસ્ત.	૧૩
બાગ્યું ધનુષ્ય રઘુનાથજીરે, કીધાં ખંડ બે સાર;	
જનક સુતા હરખ પાગિયારે, વરત્યો જયજયકાર.	૧૪

ચીત ૯ મું.

“લીલુડા વાંસની વાંસગીરે, આડે મારજે વાગતી ભય” — એ રાગ,	
ધનુષ્ય બાગ્યું રઘુનાથજીરે, થયો સર્વમાં જયજયકાર;	
અપમાન પાગિ રાવણુ ગયોરે, નિચું ધાલીને લંકાં મોજાર.	૧
મુરછા વળી સજા સર્વમાંરે, ગાંઠોમાઠ કરે છે વિચાર;	
કઠણ સાયક કેમ બાગિયુંરે, દિસે બાળક આ સ્વકુમાર.	૨

- વિશ્વાગિત્રે રૂઢે ચાંપિયારે, રઘુનાંદન દીન દયાળ; 3
 આઝા પિતા તણી લેઈનેરે, પછિ ઉઠી જનકની જાળ.
 વરમાળા ઝાલી છે હાથમાંરે, સોળે શણુગાર સજિયા શરીર; 4
 હંસ ગતિ સતિ આત્મતીરે, ગદા લક્ષ્મિ રૂપે ગતિ ધીર.
 જાણ્યે ઝમ્બુદ્રી વીજળીરે, એમ વાધિયું તેજ અપાર; 5
 સિદાસનેથી ઉતરીરે, જાય મલપતિ ગંગવા કુમાર.
 મોહ પામ્યા મોઠા ભૂપતીરે, દેખિ કંન્યાનું રૂપ રસાળ; 6
 આવી શ્રી રઘુવર કંઠમાંરે, પ્રેમ લાવિ ધાલી વરમાળ.
 ગુરૂની આઝાથી પાયે નમ્યાંરે, ત્યારે થઇ રહ્યો જયજયકાર; 7
 દેવનાં હુંદબિ વાગિયાંરે, થઇ પુષ્પની વૃદ્ધિ અપાર.
 બેઠાં આસન બરધ જનકીરે, વિશ્વાગિત્રને કહે પછિ રાગ; 8
 અવધ પુરીમાં તમે લખોરે, રૂડી કંકોતરી સુખદાય.
 મુનિયે લખી દીધી તે પળેરે, કંકુ છાંટી કંકોતરી આજ; 9
 આપિને દ્વિજવર મોકલ્યોરે, આલ્યો ઉતાવળો શુભ કાળ.
 દશરથ રાગ ચિંતા કરેરે, સભા ગધ્યે ગુરૂની સાથ; 10
 કમલ કંઠ ખગર આવી નહિરે, રાગ લક્ષ્મણની મુનિ નાથ.
 એવામાં દ્વિજવર આવિયોરે; દીધિ કંકોતરી કરમાંય; 11
 આશિષ હઈને ઉભો રહ્યોરે, કહેવા લાગ્યો કુશળતા ત્યાંય.
 રાગ લક્ષ્મણ જનને આવિયારે, રાગ જનક તણે દરગાર; 12
 ધનુષ્ય જાગ્યું રામે સેહેલથીરે, સહુ ભૂપતી દેખતાં સાર.
 વરમાળ માલિ સિતાજીએરે, વાધ્યો સરવગાં આનંદ વાદ; 13
 કહ્યો પ્રણામ મિથુમેશેરે, કહ્યો કૌશિકે આશિરવાદ.

સાંભળતાં હરણ પાગિયોરે, દુખ વાગિયા દશરથ રાય;
 રાગ સ્વયંવર જીતિયોરે, આજ આનંદ અંગ ન માય. ૧૪
 ગુરુને દીધી કંકાતરીરે, વાંચો વશિષ્ઠ કરિને વિવેક;
 સાંભળતાં ચિત ઓકથારે, વાંચ્યો હરણ સજાગાં વશેક. ૧૫

—o—

ગીત ૧૦ મું.

“રાગ લક્ષ્મણ વનમાં સિધાવતા”—એ રાગ.

સ્વસ્તિશ્રી આવધપૂરી સોહાગણી;
 પુજ્ય પાવન ગુણનિધાન, મુકુટમણિમાન. વિવાની વધાગણી;
 બાળ પ્રાકમ પુણ્ય પુનીત છે;
 રાજે સર્વમાં રવિકુળ ભુપ, છે ધૈર્ય સ્વરૂપ. વિવાની. ૧
 કેતુવત રવિકુળ રાજ્ય ખંડમાં;
 વાસો વશિષ્ઠાંકે લક્ષ્મિ આખંડ, પવિત્ર પ્રચંડ. વિવાની.
 જશવંત સદા જગદીશ છે;
 શોભા સદિત છે સત્ય સ્વરૂપ, આવધપુરી ભુપ. વિવાની. ૨
 એવા પરમ પુનીત મહારાજશ્રી,
 રાય દશરથ મુરતિ પાવન, પ્રસન્ન થયું ગન. વિવાની.
 સખિતંગ ગિયુલાપુરથી;
 સેવક જનકનો ગાનો પ્રણામ, મંગળ થયું કામ. વિવાની. ૩
 બાળ પ્રાકમિ પુત્ર બે આપતા;
 આબ્યા મુજપુરમાં મહિનાથ, વિશ્વામિત્ર સાથ; વિવાની.
 સ્વયંવરમાં ધનુષ્ય ભાગ્યું શિવનું,

પાળ્યું આનિને મુજ પણુ રાગ, છે પૂરણ કાગ. વિવાનિ. ૪
 વરગાળા ધાલી મુજ પુત્રિયે,
 વધ્યો આનંદ અંગ અપાર, છે સુખિયા કુમાર; વિવાનિ.
 શુભ લગ્ન કરવા રઘુવીરનાં,
 જાન લેઈને પધારજો નાય, તેડી બધો સાથ. વિવાનિ. ૫
 પાવન કરવાને વહેલા પધારશો,
 લેશો વિનતી એટલી મન, અમય અજલન; વિવાનિ.
 ચોકું લખિયું કોટિગણ્યું ગાનજો,
 છોજી જૂપતિ બાયગવંત, ધરાવજો ચંત. વિવાનિ. ૬

ગીત ૧૧ મું.

“માંમેર માંધા મૂલનું”—એ રાગ.

વાંચ્યો વશિષ્ઠે કાગળ વાહાલથી, મુશ્કી હરખિયા દશરથ રાય;
 આનંદ રંગ અંગમાં;
 જાને આવવા સર્વને વિનવ્યું, દિધી વરધી પ્રધાનને ત્યાં. આ. ૧
 સૈન્ય તતપર સરવ રખાવિયું, ચાલી વાત પ્રજા હરખાય; આ.
 હલદ વાધ્યો ધણો મન બરથને, શત્રુધનને પણુ હરખ ન માય. આ. ૨
 રાયે વાત કરી રણવાસમાં, વાંચી કંકોતરી ચપ પ્રસંન; આ.
 વાધ્યા આનંદ રાણિયો સર્વમાં, ધણાં હરખ્યાં કૌશલ્યાજી મન. આ. ૩
 આવે દિગ્વર કરી સેવા કરી, એને સંતોષ્યો દેઈ ધણ્યું દાન; આ.
 મંગળ ગીત ગવાય છે શેહેરમાં, રાયે સજ કરાવી જાન. આ. ૪
 વળિ સૈન્ય સકળ શણગારિયું, લીધા હાથી ઘોડા મુખપાલ; આ.

જાને આસવા પડો વજડાવિયો, બધું સાજન મળિયું વિશાળ. આ. ૫
 હાથી ઉપર બેસાડ્યા વશિષ્ઠને, રાય બેઠા છે રથ મોંજર; આ.
 ચતુરંગ સેન્યા ત્યાંથી નીકળી, આવિ અવધપુરીની બહાર. આ. ૬
 વાગે ઢોલ દદાગા ને દુદ્દભી, બારે થઈ રહ્યો જય જયકાર; આ.
 કંઈ શૂરવીરો વિર વેશમાં, રત્ન જડિત પલાંણે તોખાર. આ. ૭
 શુભ શુકન જોઈને આસિયા, આવ્યા મિથુલા નગરીની પાસ; આ.
 આવ્યા દશરથ જાણ્યું વિદેહિયે, સાગા જવા વધ્યો છે હુલાસ. આ. ૮
 સૈન્ય ભેઈ સાગા આવિયા રાયજી, સાથે આવ્યા ધણા ધરા નાથ; આ.
 ચરણે નામ્યા પેહેલાં જઈ વશિષ્ઠને, પછી બેઠ્યા દશરથરાય સાથ. આ. ૯
 જનન જનકપુરી માંય લાવિયા, આપ્યું મંદિર શોભિતું સાજ; આ.
 માંન આપ્યાં ધણાં ધણાં રાયને, તમે આવ્યે થયું શુભ કાજ; આ. ૧૦
 રાગ લક્ષ્મણ ગળવાને આવિયા, પ્રથમ લાગ્યા ગુરને પાય; આ.
 ચરણે નામ્યા પછીથી પિતા તણે, સૌને હૈડે હરખ નમાય. આ. ૧૧
 કૌશલ્યાને સુગિત્રા બેસાણિયે, રહે ચાંપિયાં પુત્ર રતન; આ.
 જોગ ઘેનુ સુંઘે છે વછતે, તેમ સુધિયાં મસ્તક ધન્ય. આ. ૧૨
 રાયે દશરથને આસન બેસાડિયા, પાસે બેઠાછે ચાર સુતન; આ.
 તેહ શોભા સહુ રહ્યા જોઈને, હરખ વાધિયો જનકને મન. આ. ૧૩
 કહે જનક રાગ સુણો રાયજી, ચારે સુત પરણાવો મુજ ઘેર. આ.
 સિતા લિન્મિલા બે કન્યા માહરી, રાગ લક્ષ્મણને દઉં હરખબેર. આ. ૧૪
 વળિ માલતિ ને શ્રુતકીર્તિ બે, મુજ બ્રાતને કન્યાછે સાર; આ.
 ભરત શત્રુઘ્નને આપુ બાવથી, સુણી સલામાં ધયો જમજમકાર આ. ૧૫
 પીઠી ચોળિ વર કન્યાને વાહાણથી, કરે ભાવતાં બોજન પાન; આ.

બધે મગળ ગીત ગવાય છે, થાય લગ્ન સારૂ સાવધાન. આ. ૧૬
 શુદ્ધ ગાગશર ગાસની પંચમી, કહુ વાર જાણે સોગવાર; આ.
 શંભુ સુનને પ્રથમ પધરાવિયા, કીધાં ગોત્રજ રથાપન સાર. આ. ૧૭
 થઇ વેળા વરઘોડાની તે સમે, થયા તતપર શ્રી રઘુવીર; આ.
 આવ્યો તેડના જનક પ્રધાન ત્યાં, શાગુગાર ધરાવ્યા રૂચીર. આ. ૧૮
 જરકશિના જામા અગે શોભતા, તિલક કુમકુમ અક્ષત સંગ; આ.
 કાજળ બિંદુ કીધાં છેરે ગાલમાં, આંજી આંખડી શોભિયું અંગ. આ. ૧૯
 કરમાં શ્રીફળ ફાફળ આપિયાં, મુક્યાં નાગરવેલિનાં પાંત; આ.
 વરરાય અઢચા ઘોડે કોડથી, ચાલી તતપર થઈને જાંન. આ. ૨૦

*—

ગીત ૧૨ મું.

“એક પાટણનો પોપટ પીળા પાંખનોરે
 તેતો ભમ્યો ભમ્યો દેશ પરદેશરે, પીળે ક્યાંઈ મનહું માન્યું ન રિરે”
 એ રાગ.

વાહાલ લાવિ વરરાય ઉધલાવિયારે,
 રામ લાગ્યા પેહલાં મુનિવર ફરે પાગરે; વરઘોડો વરણુંધુ
 રઘુવીરનોરે.

રાજ દશરથને છે હરખ હૈયે ધણોરે,
 ગુરૂની સાથે આત્રે ધિમે ધિમે રાયરે. વરઘોડો. ૧
 તોરા કલગિ શીર મુગટ રળિઆગણારે,
 વરને ધાલ્યા કોટે મુકતાં ફળના હારરે; વરઘોડો.
 તીખો તુરંગ ચાલે નગરી વચે નાયતોરે,

આરે ભાંત ચાલે સાથે સકુમારરે.	વરધોડો. ૧
અંગોઅંગની શોભા શું કવિ વરણવેરે,	
પ્રભુને જોતાં જોતાં લાજે કાઠિક કામરે;	વરધોડો.
કીર્તિવંતા કિશોર વયમાં આરે ખાગકારે,	
હરખી નરખી જોતા પુરના લોક તમાગરે.	વરધોડો. ૩
માંડ મુકીને ગાતાઓ સાથે ચાલતીરે,	
કાલ્યા નાંગણ દિવા હરખે જગણે હાથરે;	વરધોડો.
ગોરી સરવે મગિને ગીત મધુરાં ગાયછેરે,	
ગજ ગતિએથી ચાલે સૌ રાણીનો સાથરે.	વરધોડો. ૪
જોવા નગરની નારિયો ટોળે મળીરે,	
વરને વધાવે મોતીડે ભરિ ચાળંરે;	વરધોડો.
મોહ પામ્યા લોક સરવે જનકૂરનારે,	
આપે આશિષ ધણું જીવે દશરથ ખાગરે.	વરધોડો. ૫
ફડાં વાગે છે વાજિત્ર નાના રંગમાંરે,	
નાચે અપસરા ગાંધરવો ગીત ગાયરે;	વરધોડો.
ભાટ ખંદિજન જશને વખાણુતારે,	
હામે હામે જયની મંગળ ધુની થાયરે.	વરધોડો. ૬
દેવ વિમાને ખેશી જીવે આકાશમાંરે,	
પુષ્પ વૃષ્ટિ કરતા સરવે દહ આશિષરે;	વરધોડો.
ગૂણ વરણવું રણુપતિ નાથજીરે,	
જય જયકાર થયો તે વેળા જીગદીશરે.	વરધોડો. ૭

ગીત ૧૩ મું.

- “વડુરે પાટણુ વડું ધોળકું, કોષ માળવે જાયરે”—એ રાગ.
- વરરાય તોરણુ આવિયા, સાસુ પોંખવા જાયરે.
અશ્વ ઉપરથી ઉતર્યા, ગીત ગોરડી ગાયરે. ૧
- લાવિ દાસિયે ત્યાં મુકિયો, જાજઠ રત્ન જડિતરે;
તેહ ઉપર ઉભા રાયજી, જાણ પ્રેમ સહિતરે. ૨
- સુતયના આન્યાં પોંખવા, રાજ જનકની રાણીરે;
કુશકેતુની રાણી મુગની, પોંખે ઉલટ આણીરે. ૩
- પુજન કરાન્યાં વિધી વડે, ચારે વરનાં ઉમંગેરે;
મધુપર્ક વિધિ આરતી કરી, આનંદ માય ના અંગેરે. ૪
- વરરાયને પધરાવિયા, જાજઠ કનક મણીનારે;
આવિ બેઠા ઠાગ જોષને, જન જન બણીનારે. ૫
- અન્ય રાજને બેસાડિયા, બલાં આદર દીજેરે;
સુંદરી સૌ મરજદથી, બેસાડી ખંડ ખીજેરે. ૬
- કનકના થાળે પખાજિયા, વરરાયના પાયરે;
વેદ બણે રૂપિ મુનિયો, પુજે મિથુલાનો રાયરે. ૭
- લગ્ન ધટિકાને જાંધિયાં, ધટિ સાધવા શાવીરે;
પધરાવિ કંન્યા ચારને, શણગાર સજાવીરે. ૮
- અંતરપટ આડા ધર્મા, સાવધાન કરીનેરે;
વિપ્ર ગંગળ વાણિ આચરે, રૂડો ભાવ ધરિનેરે. ૯
- હસ્ત મેળાપ પછી કધા, વર કંન્યાના ત્યાંયરે.
સ્વસ્તિ વાચન બોલે તાણિને, વિપ્ર ગાંડવા માંયરે. ૧૦

વર કંન્યાને વિધી થકી, વરગાળ પેહેરાવીરે;
 મંગળ ફેરા ફેરવ્યાં, ફેડા આનંદ લાવીરે. ૧૧
 આખ્યાં કંન્યાદાન કોડથી, રાગ જનકે તે દામરે;
 વિપ્ર સંતોષ પમાડ્યા, દીધા જ્યક્તને દામરે. ૧૨
 વરણી શકે નહિ શેષ ત્યાં, શોભા દેખતાં સારીરે,
 કંસાર પીરસવા કારણે, આવે જનકની નારીરે. ૧૩

ગીત ૧૪ મું.

“લાડો લાડી જમેરે કંસાર, કે ઉપર વેવાણુ ટળવળેરે”—એ રાગ.

લાડો લાડી જમેરે કંસાર, આનંદ ઉભરાનિયારે;
 ગાતી ગીત ટોળે ગણિ નાર, જોવાને સોક આવિયારે. ૧
 હીરા મણિયે ખાજક જડીત, તે પાસે લાગિ જોઈવ્યોરે;
 તે ઉપર જળ ઝરીના સહીત, કંચન થાળ મુક્યો નવોરે. ૨
 સુનયનાએ સજ્યા શણુગાર, સુગતિને સજ્જવિયારે;
 વરકંન્યાને વાહાલેથી કંસાર, પિરસવાને આવિયારે. ૩
 પિરસે રાણી હેડે હરખાય, સાકર ધીશું ભાવથીરે;
 વરકંન્યા બે ભેગાં બેશી ખાય, આનંદની સીમા નથીરે. ૪
 જુગતેથી જમાડે અન્યો અન્ય, સૈયરો હસે જોષ્ઠનેરે;
 થયાં રાગ રાણિયો પ્રસંન, રહ્યાં છે સહુ મોહિનેરે. ૫
 કંચન ઝરીથી આવિ પાસ, સાસુએ જળ આપિયારે;
 હાથ ધોઈ કીધા મુખવાસ, જગિને હવે સજ થયારે. ૬
 વર રાગને પાલવ આપ્યા હાથ, સાસુના બહુ કોડથીરે;

આપેછે નજરાણો મિથુન! નાથ, કે હરખ માતો નથીરે. ૭
 રેજો કુશળ વર કન્યાની જોડ, આશિષ એવી પામિયારે;
 રાય જનકના પુર્યો મનના કોડ, સરવ સુખિયાં થયારે. ૮

ગીત ૧૫ મું.

“કુવર પેંગડે પગ દેઈ ચઢિયા”—એ રાગ.

- કીધી જોતજ કેરિ પુજાય, પરણિ જીડિયાં વર કન્યાય;
 ન્ય દરસન કરિયાં છે પ્રીતે, ગુરૂ ચરણે નમ્યાં રૂડિ રીતે. ૧
- આં માત પિતાનેરે પાય, રાજ રાણિને હરખ ન ગાય;
 ૧ સુખ મળ્યાં મન ગાગ્યાં, નભે દેવનાં દુંદબી વાગ્યાં. ૨
- વકાર થયો સહુ ઠામે, બ્રહ્માનંદમાં સર્વ વિરામે;
 નીત નીત આનંદની હેલી, ગીત ગાય છે શાશ્વી સાહેલી. ૩
- રૂડા મંગળા ઓછવ થાય, શિવ બ્રહ્મા મળિ ગુણ ગાય;
 જહુ આનંદમાં દિન વામ્યા, રાજ જનક ધણું સુખ પામ્યા. ૪
- આપે પેહેરામણીરે ભુપાળ, પટકુળ, ભુપણ, ગણિમાળ;
 જાગ, સૈન્ય, સુખાસન દીધાં, દાસ, દાસી આપિ સુખ લીધાં. ૫
- ધ, ગજ, રથ, પાળા અપાર, આપ્યા મુક્તાકળનારે હાર;
 સંતોષ જાનને રાય, કર જોડિને લાગિયા પાય. ૬
- શશુમારી કન્યા વળાવી, રાય જીભા વળાવવા આવી;
 માન્યાં સુનયના સુમતિ અનુપ, બેઠયા દશરથ રાયને ભુપ. ૭
- મર્યા કૌસલ્યાને બેઠુ રાણી, સુમિત્રાને બેઠયાં ભાવ આણી;
 આંખે આંસુની ધાર વહેછે, માતા કન્યાને આશિષ દે છે. ૮

ધણું રહેજે હેવાતણુ તાર, સુખ જોઈ ઠરે મન મારું;
 એમ કંન્યાને આશિષ દીધી, સહુ જનને વિદાય દીધી.
 રથે બેઠા છે દશરથ રાય, બેઠાં રાણી સુખાસન માંય;
 ચારે જાતના હાથિ છે ચાર, ચારે કંન્યાઓ સાથે છે સાર.
 જનન મરન અનધપુરિ આવી, સહુના શોકને નાંખ્યા સમાવી;
 યયો શેરેરમાં આનંદ બારી, ધણું સુખિ થયાં નરનારી.
 જે કોઈ સિતા વિનાદને ગાશે, યાશે સુખ ધણેડું પમાશે;
 પુરે કોડ તેના રઘુનાથ, જવમાં ગુણતાં જાણેરે હાથ. ૧
 પરણે વરકંન્યા બેઠે જ્યાંય, ગાશે ભાવ આણી કાઠ ત્યાંય;
 સુખિ થાશે તે સ્વામાને રવામી, ધણું જીનશે આનંદ પામી. ૨
 વિના' ગાય કપડવણુજ ગાગ, સુત નરશીનો નાથજી નામ;
 દ્વિજ તરવાડિ મેખાડા ખ્યાતી, ભાપા કીધી છે શુભ ગુજરાતી
 વરે વરકંન્યા વાહલ વધારી, ગાય ગીત નહારાં ત્યાં નારી;
 તેને છોડી આ ગીત જો ગાશે, તેના જશ જગમાંય ગવાશે.
 ગાનારીનો વધશેરે તોલ, ખુશી વાપશે સાંભળિ બોલ;
 મુજ મનનો શોક સમાયો, વિવા' રામ પ્રતાપથી ગાયો. ૩

વલણુ.

વિનાહ રામ પ્રતાપથી, વરણુવિયો જે આજરે;
 નમી નમી કહુ નાથજી, બોલો શ્રી રઘુનંદરે.

મતિ શ્રી સિતા વિનાહ સમૂહ.

